

LEZING JAN TERLOUW IN EMMEN

Op zondag 22 september, de dag waarop de landelijke Vredesweek van start ging, gaf Jan Terlouw een lezing in het gebouw van het Apostolisch Genootschap in Emmen. Hij werd daarbij ondersteund door een zangkoor van het genootschap, dat diverse liederen over vrede en vrijheid ten gehore bracht.

In zijn lezing gaf hij aan dat hij een groot deel van zijn jeugd in oorlogstijd heeft doorgebracht. Het was zelfs zo, dat hij jarenlang niet beter wist of het was altijd oorlog.

Voor de generatie die zo is opgegroeid was oorlog het wereldbeeld. Voor hen is vrede nooit een vanzelfsprekendheid geworden.

Oorlog is zo hardnekkig verbonden met de mens, dat je soms het gevoel hebt dat de mensheid regelrecht op de eigen vernietiging afkoerst. En toch zijn er ook veel andere signalen. Mensen die boven zichzelf uitstijgen, en met gevaar voor eigen leven anderen in bescherming nemen. Terlouw gaf daarbij enkele indrukwekkende voorbeelden. Voorbeelden die hoop geven.

In zijn lezing maakte Terlouw veel ruimte vrij voor het thema Vrijheid. Vrede en Vrijheid zijn tweelingen, aldus Terlouw. En hij citeerde Roosevelt in zijn State of the Union in 1941, die vier belangrijke vrijheden noemde als basis voor een rechtvaardige en duurzame samenleving: vrijheid van meningsuiting en van godsdienst, en vrijwaring van gebrek en angst. Vrede is niet mogelijk als aan een van deze vier niet is voldaan. En de overheid heeft hiervoor een grote verantwoordelijkheid, door dit in beschermende wetgeving te regelen. Een andere weg is er niet, de wet van de jungle, van de sterkste, krijgt het dan voor het zeggen.

Met een citaat van Montesquieu gaf Terlouw aan wat voor hem echte vrijheid is: *De vrijheid om te kunnen doen wat je moet doen*. Anders gezegd: de vrijheid om je geweten te volgen. Het is ook de enige weg naar vrede. Een weg die soms ook verzoening vergt.

Alleen een democratie biedt de mogelijkheid om vrede te garanderen. En dan niet alleen democratie als staatsvorm, maar vooral als houding. Voorwaarden zijn goed onderwijs voor iedereen, persvrijheid en een onafhankelijke informatievoorziening en wetenschap. Het heeft er o.m. toe geleid dat de publieke moraal in de achterliggende eeuwen enorm aan kwaliteit heeft gewonnen. Terlouw illustreerde het met tal van voorbeelden.

Vanzelfsprekend is het niet, zo staat de objectieve en onafhankelijke wetenschap nog steeds op veel plaatsen onder druk. Wetenschappelijke uitkomsten lenen zich niet voor een politieke discussie. De ontkenning van de klimaatcrisis door sommige machtshebbers is een tragisch voorbeeld. Streven naar macht is een enorme valkuil, die altijd haaks staat op vrijheid voor anderen.

Vrijheid en vrede zijn niet te koop, ze moeten worden gewonnen. En als ze gewonnen zijn moeten we ze koesteren. Solidariteit, in de vorm van een rechtvaardige verdeling van welvaart en welzijn, is hier onlosmakelijk mee verbonden. Aan ons allen de opdracht om deze waarden hardnekkig te verdedigen.

Vrede kan ook bedreigd worden van binnenuit. Als de vrijheid is doorgeslagen in vrijblijvendheid en leidt tot gevoelens van leegte en eenzaamheid. Een ander nabij zijn, in de eigen omgeving, het is een taak voor ons allemaal.

'Laat de wereld niet slechter achter dan je hem hebt aangetroffen'. Met deze eenvoudige ethische raadgeving en oproep nam Terlouw afscheid van een geboeid publiek.

De aanwezigen konden een donatie doen voor de Voedselbank ZO-Drente. Deze organisatie kon een bedrag van ruim € 200 worden overhandigd.

